

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. sausio 19 d.*

Byloje C-244/04

dėl ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal EB 226 straipsnį, pareikšto 2004 m. birželio 8 d.,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama G. Braun ir E. Traversa,

ieškovė,

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką, atstovaujamą C.-D. Quassowski ir A. Tiemann,

atsakovę,

* Proceso kalba: vokiečių.

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič ir E. Levits (pranešėjas),

generalinis advokatas L. A. Geelhoed,
kancleris R. Grass,

susipažiņęs su 2005 m. rugsėjo 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Šiuo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad taikydama aplinkraščių pagrįstą praktiką ir visiškai neproporcingai ribodama darbuotojų, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiravimą teikti paslaugų, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal EB 49 straipsnį.

Teisinis pagrindas

- 2 Pagal 1996 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997, p. 1) 3 straipsnį:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad nepriklausomai nuo to, kokia teisė yra taikoma darbo santykiams, 1 straipsnio 1 dalyje paminėtos įmonės garantuoja į jų teritoriją komanduotiems darbuotojams darbo sutarties sąlygas dėl toliau nurodytų dalykų, kuriuos toje valstybėje narėje, kurioje darbas yra atliekamas, reglamentuoja:

— įstatymai ir kiti teisės aktai,

ir (arba)

— kolektyvinės sutartys ar arbitražo sprendimai, kurie buvo paskelbti visuotinai taikytiniais, kaip numatyta šio straipsnio 8 dalyje, jeigu jie yra susiję su priede išvardyta veikla:

<...>

c) dėl minimalių užmokesčio normų, įskaitant viršvalandžių apmokėjimo normas;

<...>“

- 3 Darbuotojų, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiravimą Vokietijoje reglamentuoja Vokietijos įstatymas dėl užsieniečių (*Ausländergesetz*, BGBl. 2000 I, p. 361, toliau — *AuslG*), 2002 m. sausio 9 d. redakcija, šio įstatymo įgyvendinimo nuostatai ir 1999 m. gegužės 15 d. aplinkraštis Vokietijos diplomatinėms ir konsulinėms atstovybėms kitose valstybėse (toliau — aplinkraštis).

- 4 Pagal *AuslG* 1–3 straipsnius, norėdami atvykti į Vokietijos teritoriją ir joje apsigyventi, asmenys, kurie nėra Vokietijos piliečiai, turi pateikti vizos formos leidimą apsigyventi.

- 5 *AuslG* 10 straipsnis numato, kad užsieniečiai, numatantys gyventi Vokietijos teritorijoje ilgiau nei tris mėnesius ir ten vykdyti mokamą veiklą, pagal *AuslG* įgyvendinimo nuostatus turi turėti specialų leidimą gyventi.

- 6 Šios vizos išdavimo tvarką reglamentuoja aplinkraštis, pagal kurį Vokietijos diplomatinės atstovybės, į kurias kreipiasi vizą gauti norintis į Vokietiją komandiruojamas darbuotojas, kuris yra trečiosios valstybės pilietis, iš anksto išnagrinėja prašymą, kad būtų tikros, jog jis atitinka šiuos kriterijus ir informaciją:

— turi būti aiškiai apibrėžta atitinkamo darbuotojo komandiruotės pradžia ir pabaiga,

- šis darbuotojas turi būti išdirbęs jį komandiruojančioje įmonėje ne mažiau kaip vienerius metus,

- įmonės įsteigimo valstybėje narėje išduotas leidimas gyventi ir prireikus leidimas dirbti turi užtikrinti, jog pabaigęs veiklą Vokietijoje minėtas darbuotojas tęs darbą toje įmonėje,

- trečiosios šalies pilietis turi būti įtrauktas į įmonės, kuri jį komandiruoja, įsteigimo valstybės narės socialinės apsaugos sistemą arba, jei prisijungimas prie tokios sistemos yra savanoriškas, privačiai apdraustas pakankamo dydžio sveikatos ir nelaimingų atsitikimų draudimu. Be to, draudiminė apsauga turi būti taikoma numatytai Vokietijoje vykdyti veiklai, ir

- minėtas pilietis turi turėti pasą, galiojančią bent iki gyvenimo Vokietijoje pabaigos.

Ikiteisminė procedūra

- 7 Klausimą, ar procedūra, kurią Vokietijos Federacinė Respublika taiko komandiruojančios kitose valstybėse narėse įsteigtų paslaugų teikėjų darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, į jos teritoriją, atitinka EB 49 straipsnį, Komisija išskėlė 1997 m. vasario 12 d. oficialiame pranešime, adresuotame Vokietijos institucijoms.

- 8 Kadangi minėtų valdžios institucijų atsakymo į oficialių pranešimą Komisija neįvertino patenkinamai, 1998 m. rugpjūčio 17 d. ji išsiuntė argumentuotą nuomonę Vokietijos Federacinei Respublikai, nurodydama per du mėnesius nuo minėtos nuomonės pranešimo įvykdyti savo įsipareigojimus.

- 9 1998 m. lapkričio 5 d. Vokietijos vyriausybė, atsakydama į minėtą pagrįstą nuomonę, iš esmės laikėsi savo ankstesnės pozicijos, o Komisija 2000 m. gegužės 24 d. ir 2001 m. rugsėjo 17 d. Vokietijos Federacinei Respublikai išsiuntė prašymus pateikti papildomos informacijos. Nusprendusi, kad teisinė padėtis tam tikrais aspektais žymiai pagerėjo, Komisija nusprendė savo kaltinimus sutelkti į Vokietijos diplomatinę institucijų išankstinio pobūdžio atliekamų patikrinimų ir į vienerių metų darbo stažo įmonėje, ketinančioje komandiruoti darbuotojus, reikalavimo atitikimą EB 49 straipsniui.

- 10 Nusprendusi, kad Vokietijos vyriausybės atsakymai į minėtus prašymus pateikti papildomos informacijos, ypač į 2001 m. lapkričio 28 d. laišką, likusių kaltinimų atžvilgiu nebuvo patenkinami, Komisija nutarė pareikšti šį ieškinį.

Dėl ieškinio

Šalių argumentai

- 11 Komisija teigia, kad nustatydamą specialius reikalavimus komandiruojant kitoje nei Vokietijos Federacinė Respublika valstybėje narėje įsteigtų paslaugų teikėjų

darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, Vokietijos institucijų praktika diskriminuoja šiuos teikėjus, palyginti su Vokietijos teritorijoje įsisteigusiais jų konkurentais, kurių darbuotojai gali laisvai teikti paslaugas Vokietijoje.

12 Šiuos ribojimus draudžia EB 49 straipsnis, išskyrus jei jie yra pateisinami EB 46 ir 55 straipsnių pagrindu, kai šie ribojimai yra diskriminuojantys, arba yra kitų Teisingumo Teismo praktika nustatytų privalomųjų viešojo intereso priežasčių, kai ribojimai nėra diskriminuojantys.

13 Šiuo atveju Komisija nusprendė, kad tiek tam tikrų kriterijų patikrinimu iki komandiravimo grindžiama praktika, tiek apribojimas darbuotojams, dirbantiems kitoje valstybėje narėje veikiančioje paslaugų teikimo įmonėje mažiau kaip vienerius metus, yra laisvo paslaugų teikimo kliūtys, kurių negalima pateisinti pirmesniame punkte nurodytomis nuostatomis.

14 Pirma, dėl reikalavimo, susijusio su iki komandiravimo atliekamu patikrinimu, Komisija nors ir neprieštarauja tam, kad komandiruojami darbuotojai, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, būtų tikrinami remiantis Teisingumo Teismo 1994 m. rugpjūčio 9 d. Sprendime *Vander Elst* (C-43/93, Rink. p. I-3803) nustatytais kriterijais, tačiau ji ginčija patikrinimo atlikimo iki darbuotojų komandiravimo į Vokietiją praktiką.

- 15 Iš tiesų Komisija teigia, kad po komandiravimo atliekamas patikrinimas Vokietijos institucijoms leistų taip pat veiksmingai užtikrinti darbuotojų grįžimą į kilmės valstybę narę ir jis būtų mažiau ribojantis nei dabar taikomas išankstinis patikrinimas.
- 16 Antra, Komisija teigia, kad faktas, jog įmonė gali komandiruoti tik vienerių metų darbo joje stažą turinčius darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, yra laisvės teikti paslaugas apribojimas.
- 17 Viena vertus, Komisija tvirtina, kad šis teisės komandiruoti apribojimas niekaip neatitinka Teisingumo Teismo minėtame sprendime *Vander Elst* nustatytų kriterijų ir naujai įkurtų įmonių galimybę pasinaudoti laisvo judėjimo teise padaro neįmanomą.
- 18 Kita vertus, dėl šio antro reikalavimo pateisinimo Komisija nurodo, kad Teisingumo Teismas 2004 m. spalio 21 d. Sprendime *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-445/03, Rink. p. I-10191) aiškiai atmetė ekonominę pagrindą, susijusį su nacionalinės darbo rinkos apsauga, nes komandiruotas darbuotojas nesiekia patekti į valstybės narės, kurioje turi būti teikiamos paslaugos, darbo rinką.
- 19 Pirma, Vokietijos vyriausybė abejoja svarbumu apribojimo, kurį sukelia šiuo metu taikoma procedūra, kai į Vokietiją komandiruojamas darbuotojas, kuris yra trečiosios valstybės pilietis, turi gauti vadinamąją „Vander Elst“ vizą, kad galėtų dirbti minėtoje valstybėje.

- 20 Iš tiesų ši procedūra atitinka Bendrijos teisės reikalavimus, kylančius iš Bendrijos teismų praktikos, būtent iš minėto *Vander Elst* sprendimo, ir susijusius tik su tam tikrais atvejais, šiuo atveju su tais, kurie, pirma, susiję su komandiruojamais darbuotojais, neturinčiais Šengeno vizos, ir, antra, su trečiųjų šalių piliečiais, turinčiais valstybės narės išduotą leidimą gyventi, bet ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui komandiruojamiems į Vokietijos teritoriją. Be to, kompetentinga institucija, kuri išduoda „Vander Elst“ vizą, neturi jokios diskrecijos padaryti šį išdavimą pusiau automatinį ir tai atlikti per labai trumpą laiką.
- 21 Antra, net pritardama, kad tai yra laisvės teikti paslaugas apribojimas, Vokietijos vyriausybė ginčija Komisijos pretenzijų pagrįstumą.
- 22 Dėl reikalavimo atlikti patikrinimą iki komandiravimo Vokietijos vyriausybė teigia, jog tokia procedūra numatyta tik tam, kad būtų patikrinta, jog paslaugų teikėjas turi teisę laisvai teikti paslaugas komandiruodamas. Tai leidžia apeiti Bendrijos ir nacionalinės teisės reikalavimus dėl trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo.
- 23 Taigi, kalbant apie tinkamą ir būtiną priemonę, nepakanka, kad trečiųjų valstybių piliečiai pateiktų vien pasą ar paprastą atvykimo į priimančiosios valstybės narės teritoriją vizą, kad įrodytų, jog jie nuolatos dirba savo darbdavio įsteigimo valstybėje narėje.

- 24 Be to, Vokietijos vyriausybė teigia, kad vėlesnis patikrinimas, atliktas gyvenamosios vietos registravimo momentu, nebūtų toks pats veiksmingas. Iš tiesų, ši registravimo pareiga susijusi, pirma, su apsigyvenimu, t. y. situacija, kurios komandiruoti darbuotojai nesiekia, ir, antra, su *Länder*, kurios neturi kompetencijos užsieniečių atvykimo ir apsigyvenimo Vokietijos teritorijoje srityje. Iš to yra darytina išvada, kad vėlesnis komandiravimo teisėtumo patikrinimas, atliktas gyvenamosios vietos registravimo etape, sudarytų teisinį netikrumą kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms, komandiruojančioms savo darbuotojus, nes iki darbuotojų išsiuntimo į Vokietiją jos nežinotų, ar šie gali gyventi šios valstybės narės teritorijoje, kol bus baigtas paslaugų teikimas, dėl kurio jie buvo komandiruoti.
- 25 Priešingai nei teigia Komisija, Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad minėtas sprendimas *Komisija prieš Liuksemburgą* nėra ginčijamos Vokietijos praktikos atžvilgiu tinkamas teismų praktikos pavyzdys. Iš tiesų, ši byla yra ne dėl leidimo dirbti Liuksemburgo teisės aktų prasme, o tik dėl vizos, kuri apima kelių papildomų kriterijų išnagrinėjimą. Taip pat byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, leidimo dirbti išdavimas priklausė nuo kompetentingos įstaigos sprendimo, priimto atsižvelgiant į atitinkamus su nacionalinės darbo rinkos situacija, vystymusi arba organizavimu susijusius motyvus. Tačiau taip nėra šioje byloje, nes Vokietijos valdžios institucijų praktika grindžiama tik su viešuoju interesu susijusiais reikalavimais.
- 26 Dėl reikalavimo turėti darbo sutartį, sudarytą bent prieš vienerius metus iki komandiravimo, Vokietijos vyriausybė teigia, kad taip įgyvendinami kriterijai yra susiję su būtinybe išlaikyti teisėtas ir nuolatinės darbo vietas, kaip juos apibrėžė Teisingumo Teismas minėtame sprendime *Vander Elst*.

- 27 Ši sąlyga sukuria tinkamą ir veiksmingą priemonę tam, kad būtų pasiekti įvairūs viešojo intereso tikslai. Iš tiesų, pirma, ji prisideda prie komandiruojamų darbuotojų apsaugos, kliudydama kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms įdarbinti darbuotojus vien tik komandiravimo tikslu. Antra, dėl trečiųjų valstybių piliečių patekimo į valstybių narių darbo rinką, ši sąlyga pastarosioms leidžia išlaikyti savo prerogatyvą kontroliuoti tokį patekimą.
- 28 Šiuo atžvilgiu Vokietijos vyriausybė teigia, kad minėtas Teisingumo Teismo priimtas sprendimas *Komisija prieš Liuksemburgą* nesusijęs su nagrinėjama byla. Iš tiesų, byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas, įvairių Liuksemburgo įstatymų numatytų reikalavimų bendras poveikis lėmė visos procedūros neproporcingumą šiais įstatymais siekiamų tikslų atžvilgiu.
- 29 Šiuo klausimu Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad ji pasiruošusi sutrumpinti darbo stažo iki komandiravimo laikotarpį iki šešių mėnesių.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 30 Pirmiausia reikia priminti, kad, pagal nusistovėjusią Bendrijos teismo praktiką, EB 49 straipsnis reikalauja ne tik panaikinti bet kokią kitoje valstybėje narėje įsteigto paslaugų teikėjo diskriminaciją dėl pilietybės, bet šitaip panaikinti bet kokius apribojimus, net vienodai taikomus tiek nacionaliniams, tiek kitų valstybių narių

paslaugų teikėjams, jei jie draudžia, trukdo ar daro mažiau patrauklią paslaugų teikėjo, įsteigto kitoje valstybėje narėje, kurioje jis teisėtai teikia analogiškas paslaugas, veiklą (ypač žr. 2002 m. sausio 24 d. Sprendimo *Portugaia Construções*, C-164/99, Rink. p. I-787, 16 punktą).

31 Kita vertus, nacionalinės teisės aktai, kurie reglamentuoja Bendrijos lygiu nesuderintą sritį ir kurie vienodai taikomi bet kuriam asmeniui ar įmonei, vykdančiai veiklą atitinkamos valstybės narės teritorijoje, nepaisant jų ribojamojo poveikio laisvei teikti paslaugas, gali būti pateisinami, jei atitinka imperatyvųjį viešojo intereso, kuris vis dar neginamas pagal paslaugų teikėjui jo įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles, pagrindą, yra tinkami užtikrinti jų siekiamo tikslo įgyvendinimą ir neviršija to, kas būtina jiems pasiekti (žr. 1999 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Arblade ir kt.*, C-369/96 ir C-376/96, Rink. p. I-8453, 34 ir 35 punktus, taip pat minėto sprendimo *Portugaia Construções* 19 punktą).

32 Kadangi pagal darbo sutartį dirbančių darbuotojų, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiravimas, siekiant teikti kitoje valstybėje paslaugas, šiuo metu nėra suderintas Bendrijos lygiu, reikia išnagrinėti, ar Vokietijos institucijų reikalavimų taikymo praktika atitinka EB 49 straipsnį atsižvelgiant į du pirmesniuose punktuose nurodytus principus.

— Dėl išankstinio patikrinimo pobūdžio, kurio reikalauja Vokietijos institucijų vykdoma praktika

- 33 Pirmiausia reikia nurodyti, kad Vokietijos valdžios institucijų praktika, susijusi su darbuotojų, kilusių iš trečiųjų šalių, komandiravimu, taikoma tik ribotam asmenų ratui, kad „Vander Elst“ vizos išdavimo procedūra netrunka ilgiau kaip septynias dienas ir kad kompetentinga institucija neturi jokios diskrecijos išduoti tokią vizą neturi jokių ribojančių pasekmių laisvam paslaugų teikimui.
- 34 Iš tiesų, dėl Bendrijos įmonės paslaugos teikėjos darbuotojų, kurie yra trečiosios valstybės piliečiai, komandiravimo jau buvo nuspręsta, jog nacionalinės teisės aktai, siejantys kitoje valstybėje narėje įsteigtos įmonės paslaugų teikimą nacionalinėje teritorijoje su administracinio leidimo išdavimu, riboja laisvą paslaugų teikimą EB 49 straipsnio prasme (žr. minėtų sprendimų *Vander Elst* 15 punktą ir *Komisija prieš Liuksemburgą* 24 punktą).
- 35 Nors ir tiesa, kad, kaip teigia Vokietijos vyriausybė, administracinės ir finansinės išlaidos Vokietijos institucijų atliekamam išankstiniam patikrinimui nėra tokio pobūdžio kaip tos, kurias Teisingumo Teismas išnagrinėjo byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Komisija prieš Liuksemburgą*, tačiau tokia procedūra gali apsunkinti ar padaryti neįmanomą laisvą paslaugų teikimą per komandiruojamus darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, konkrečiai tais atvejais, kai paslaugą reikia suteikti greitai.

- 36 Reikia priminti, kad Teisingumo Teismas pripažino valstybių narių galimybę tikrinti paslaugų teikimą reglamentuojančių nacionalinių ir Bendrijos nuostatų laikymąsi. Jis taip pat pripažino, kad kontrolės priemonės, būtinos patikrinti reikalavimų laikymąsi, yra pagrįstos viešojo intereso sumetimais (minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 38 straipsnis). Tačiau 1990 m. kovo 27 d. Sprendimo *Rush Portuguesa* (C-113/89, Rink. p. I-1417) 17 punkte Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad tokia kontrolė turi atitikti Bendrijos teisės nustatytas ribas ir laisvės teikti paslaugas negali padaryti neįgyvendinamos.
- 37 Tokiomis aplinkybėmis reikia išnagrinėti, ar iš Vokietijos institucijų praktikos atsirandantys laisvės teikti paslaugas apribojimai gali būti pateisinami viešojo intereso tikslu ir prirėkus ar jie yra būtini veiksmingai ir tinkamomis priemonėmis siekiant šio tikslo (žr. 2001 m. spalio 25 d. Sprendimo *Finalarte ir kt.*, C-49/98, C-50/98, C-52/98–C-54/98 ir C-68/98–C-71/98, Rink. p. I-7831, 37 punktą ir minėto sprendimo *Liuksemburgas prieš Komisiją* 26 punktą).
- 38 Šioje byloje Vokietijos vyriausybė pateikė motyvus, susijusius su piktnaudžiavimo laisve teikti paslaugas prevencija, darbuotojų apsauga ir teisiniu saugumu.
- 39 Pirmiausia Vokietijos vyriausybė nurodė būtinybę patikrinti, ar kitoje nei Vokietijos Federacinė Respublika valstybėje narėje įsteigtas paslaugų teikėjas nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitu tikslu nei tas, kuriam jis buvo įsteigtas, pavyzdžiui, organizuodamas savo darbuotojų atvykimą jų įdarbinimo nacionalinėje darbo rinkoje tikslais. Šiuo atveju ji mano, kad patikrinimai yra pateisinami, nes skirti Bendrijos teisės reikalavimui įgyvendinti, t. y. nustatyti, ar atitinkami darbuotojai

„teisėtai ir nuolat“ dirba minėto teikėjo įsteigimo valstybėje narėje, kaip tai nurodyta minėtame sprendime *Vander Elst*, iki jų komandiravimo į Vokietijos teritoriją.

- 40 Jau yra nuspręsta, kad valstybė narė gali tikrinti, ar darbuotojus, kurie yra trečiosios valstybės piliečiai, į jos teritoriją komandiruojanti kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė nesinaudoja laisve teikti paslaugas kitu nei atitinkamos paslaugos suteikimas tikslu (minėtų sprendimų *Rush Portuguesa* 17 punktą ir *Komisija prieš Liuksemburgą* 39 punktą).
- 41 Tačiau, kaip išvados 27 punkte pastebėjo generalinis advokatas, reikalavimas paslaugų teikėjui pateikti paprasčiausią išankstinę deklaraciją, patvirtinančią, kad atitinkamų darbuotojų padėtis valstybėje narėje, kurioje ši įmonė juos įdarbino, yra teisėta, ypač gyvenamosios vietos, leidimo dirbti ir socialinio draudimo atžvilgiu, mažiau griežtomis, bet taip pat veiksmingomis kaip patikrinimas, atliktas iki komandiravimo, priemonėmis suteiktų nacionalinėms institucijoms veiksmingą garantiją dėl šių darbuotojų padėties teisėtumo ir dėl to, kad jie savo pagrindinę veiklą vykdo valstybėje narėje, kurioje įsteigta paslaugas teikianti įmonė (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 46 punktą). Toks reikalavimas leistų nacionalinėms institucijoms patikrinti šiuos duomenis *a posteriori* ir imtis būtinų priemonių, jei būtų nukrypimų minėtų darbuotojų padėties atžvilgiu. Be to, šis reikalavimas galėtų būti trumpo pranešimo apie reikalaujamus dokumentus formos tuo atveju, kai komandiravimo trukmė neleidžia veiksmingai atlikti tokio patikrinimo.
- 42 Aišku, kad iki komandiravimo atliekamo patikrinimo priemonė, atsirandanti iš Vokietijos valdžios institucijų praktikos, viršija tai, kas yra būtina, kad būtų išvengta galimo piktnaudžiavimo laisve teikti paslaugas.

43 Antra, siekdamą pateisinti iki komandiravimo atliekamą patikrinimą, Vokietijos vyriausybė nurodė su darbuotojų apsauga susijusius motyvus.

44 Nors Teisingumo Teismo nusprendė, kad imperatyvusis viešojo intereso pagrindas, galintis pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimą, yra ir darbuotojų apsauga (minėto sprendimo *Arblade ir kt.* 36 punktas), šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Bendrijos teisei neprieštarauja tai, jog valstybės narės išplečia savo teisės aktų ar socialinių partnerių sudarytų kolektyvinių darbo sutarčių taikymą kiekvienam, net laikinai pagal darbo sutartį dirbančiam jų teritorijoje asmeniui, neatsižvelgiant į darbdavio įsteigimo šalį, ir kad ji nedraudžia valstybėms narėms tinkamais būdais užtikrinti šių taisyklių laikymosi, jei pasirodo, kad jų suteikiama apsauga neužtikrina tapачios ar iš esmės panašios įmonių pareigos, nustatytos jų įsisteigimo valstybėje narėje (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 29 punktas).

45 Vis dėlto įmonei paslaugų teikėjai, įsteigta kitoje valstybėje narėje, kartu su šio sprendimo 41 punkte numatytu reikalavimu nustatyta pareiga iš anksto įspėti vietos valdžios institucijas apie vieno ar daugiau pagal darbo sutartį dirbančių komandiruotų darbuotojų buvimą, numatomą buvimo laikotarpį ir komandiravimą pateisinančias paslaugas yra proporcingesnė priemonė nei iki komandiruotės atliekamas nagrinėjamas patikrinimas, nes yra mažiau ribojanti ir vienodai veiksminga. Ji leistų šioms valdžios institucijoms kontroliuoti Vokietijos socialinės teisės aktų laikymąsi komandiravimo laikotarpiu atsižvelgiant į įpareigojimus, kurie šiai įmonei jau nustatyti pagal socialinės teisės normas kilmės valstybėje narėje (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 31 punktas).

- 46 Taigi reikia laikyti, kad iki komandiravimo atliekamo patikrinimo priemonė viršija tai, kas yra būtina siekiant darbuotojų apsaugos tikslo.
- 47 Trečia, Vokietijos vyriausybė teigia, kad iki komandiravimo atliekamas patikrinimas leidžia kitoje valstybėje narėje įsteigtoms įmonėms paslaugų teikėjoms užsitikrinti, kad šis komandiravimas atliktas teisėtai, ir būti tikroms, kad galės disponuoti visais savo darbuotojais visą laiką, kol bus teikiama paslauga.
- 48 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką valstybės narės gali pateisinti kontrolės priemones, kurios nesuderinamos su laisve teikti paslaugas, imperatyviojo viešojo intereso pagrindu, jei šio intereso dar nesaugo paslaugų teikėjui jo įsteigimo valstybėje narėje jam taikomos taisyklės (minėto sprendimo *Portugaia Construções* 19 punktą).
- 49 Aišku, kad tiek priimančioji valstybė narė, tiek įmonė paslaugos teikėja yra suinteresuotos, kad iš anksto iki komandiravimo užsitikrintų, jog darbuotojai, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, yra komandiruojami teisėtai.
- 50 Tačiau, kaip teigia generalinis advokatas išvados 28 punkte, įmonės, kurios nesilaiko minėtų teisės aktų, yra atsakingos už neteisėtai atliktą komandiravimą.

51 Iš to darytina išvada, kad iki komandiravimo atliekamas patikrinimas, vadovaujantis Vokietijos institucijų praktika darbuotojų, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiravimo srityje, neturėtų būti pateisinamas poreikiu užtikrinti šio komandiravimo atlikimo teisėtumą, ir todėl tai yra neproporcingas pagrindas atsižvelgiant į Vokietijos Federacinės Respublikos siekiamus tikslus.

— Dėl reikalavimo būti išdirbusiam komandiruojančioje įmonėje mažiausiai vienerius metus

52 Vokietijos vyriausybė teigia, kad reikalavimas būti išdirbusiam komandiruojančioje įmonėje mažiausiai vienerius metus įgyvendina Bendrijos teismų praktiką, suformuotą priėmus minėtą sprendimą *Vander Elst*, kuriame Teisingumo Teismas pripažino valstybių narių teisę tikrinti, ar komandiruojami darbuotojai, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, savo darbdavio įsteigimo valstybėje narėje dirba teisėtai ir nuolat.

53 Byloje neginčijama, kad toks reikalavimas riboja laisvę teikti paslaugas. Iš tiesų, ši sąlyga labai apsunkina įmones, veikiančias sektoriuje, kuriam būdingos trumpalaikės ar su konkrečios paslaugos teikimu susijusios sutartys, arba naujai įsteigtas įmones (žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 44 punktą).

54 Šiuo atveju Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad šis reikalavimas yra tinkama ir veiksminga priemonė, skirta stebėti darbuotojų apsaugą reglamentuojančių nacio-

nalinės ir Bendrijos teisės aktų veiksmingumą, išsaugoti valstybių narių teises patekimo į nacionalinę darbo rinką srityje ir užkirsti kelią socialiniam dempingui.

- 55 Pirmiausia reikia nurodyti, kad Vokietijos Federacinė Respublika šiuo klausimu neturėtų remtis formuluote, kuria Teisingumo Teismas pasinaudojo minėto sprendimo *Vander Elst* 26 punkte, teigdama, kad toks ankstesnio darbo stažo reikalavimas leidžia patikrinti, ar komandiruojamas darbuotojas, kuris yra trečiosios valstybės pilietis, teisėtai ir nuolat dirba savo darbdavio įsteigimo valstybėje narėje. Iš tiesų, kaip teigia generalinis advokatas išvados 38 punkte, šią formuluotę svarbu nagrinėti atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktą klausimą byloje, kurioje buvo priimtas minėtas *Vander Elst* sprendimas. Šiuo atveju reikia priminti, kad kalbėdamas apie „teisėtą ir nuolatinį darbą“ Teisingumo Teismas neturėjo omenyje nustatytos trukmės gyvenimo ar darbo įmonės paslaugų teikėjos įsteigimo valstybėje narėje.
- 56 Tačiau reikia patikrinti, ar reikalavimas būti išdirbusiam komandiruojančioje įmonėje mažiausiai vienerius metus yra tinkama priemonė Vokietijos Federacinės Respublikos nustatytiems tikslams pasiekti.
- 57 Šiuo atveju nurodyti tikslai yra susiję su darbuotojų apsauga, valstybių narių teisių patekimo į jų darbo rinką srityje išsaugojimu ir socialinio dempingo prevencija.

- 58 Šiuo atžvilgiu, priešingai nei teigia Vokietijos vyriausybė, jau buvo nuspręsta, kad teisės aktai, nustatantys reikalavimą išdirbti bent šešis mėnesius, viršija tai, ko galima reikalauti darbuotojų, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, socialinės apsaugos tikslais (sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 32 punktą).
- 59 Be to, dėl valstybių narių teisių patekimo į jų nacionalinę darbo rinką srityje išsaugojimo reikia priminti, kad komandiruojami darbuotojai nėra linkę patekti į valstybės narės, į kurią komandiruojiama, darbo rinką (žr. minėtų sprendimų *Rush Portuguesa* 15 punktą, *Vander Elst* 21 punktą; *Finalarte ir kt.* 22 punktą, taip pat *Komisija prieš Liuksemburgą* 38 punktą).
- 60 Be to, jau buvo nuspręsta, kad toks reikalavimas yra neproporcingas tikslui siekiant užtikrinti darbuotojų grįžimą į kilmės valstybę narę pasibaigus jų komandiravimo terminui (minėto sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 45 punktą).
- 61 Galiausiai dėl socialinio dempingo prevencijos pateisinimo Teisingumo Teismas pripažino, jog valstybės narės gali taikyti savo teisės aktus ar kolektyvines darbo sutartis, susijusias su minimalia alga, bet kuriam jų teritorijoje net laikinai įdarbintam asmeniui (minėto sprendimo *Ablade ir kt.* 41 punktą). Be to, tokia teisė pripažinta ir Direktyvos 96/71 3 straipsnyje.
- 62 Šiuo klausimu šio sprendimo 41 ir 45 punktuose minėta išankstinė deklaracija, kurioje nurodyta informacija apie atlyginimą ir darbo sąlygas, būtų laisvę teikti

paslaugas mažiau ribojanti priemonė, visiškai leidžianti vietos valdžios institucijoms užtikrinti, kad komandiruotiems darbuotojams nebūtų taikomos mažiau palankios sąlygos nei tos, kurios jiems taikomos komandiravimo valstybėje narėje.

63 Iš to darytina išvada, kad reikalavimas būti išdirbusiam komandiruojančioje įmonėje mažiausiai vienerius metus turi būti laikomas neproporcingu siekiant Vokietijos Federacinės Respublikos nurodytų tikslų.

64 Todėl reikia pripažinti, jog neapsiribodama reikalavimu, kad kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė, ketinanti darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiruoti teikti paslaugų Vokietijos teritorijoje, pateiktą paprastą išankstinę deklaraciją, ir reikalaudama, kad tokie darbuotojai šioje įmonėje būtų išdirbę mažiausiai vienerius metus, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė savo įsipareigojimų pagal EB 49 straipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

65 Remiantis Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalimi, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jei laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Komisija prašė padengti išlaidas, ir Vokietijos Federacinė Respublika pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

- 1. Neapsiribodama reikalavimu, kad kitoje valstybėje narėje įsteigta įmonė, ketinanti darbuotojus, kurie yra trečiųjų valstybių piliečiai, komandiruoti teikti paslaugų Vokietijos teritorijoje, pateiktą paprastą išankstinę deklaraciją, ir reikalaujama, kad tokie darbuotojai šioje įmonėje būtų išdirbę mažiausiai vienerius metus, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė savo išpareigojimų pagal EB 49 straipsnį.**
- 2. Priteisti iš Vokietijos Federacinės Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.